

Ngữ văn 7:

Tuần 10: Tiết 37-40 (8/11-13/11/21)

Tiết 37,38:

LUYỆN NÓI : VĂN BIỂU CẢM VỀ SỰ VẬT, CON NGƯỜI CÁC YẾU TỐ TỰ SỰ, MIÊU TẢ TRONG VĂN BẢN BIỂU CẢM

A. LUYỆN NÓI : VĂN BIỂU CẢM VỀ SỰ VẬT, CON NGƯỜI

I.Chuẩn bị.

Chọn 1 trong 4 đề sgk/129,130 để lập dàn bài.

Đề1: Cảm nghĩ về thầy cô giáo ,những” người lái đò” đưa thế hệ trẻ “cập bến” tương lai.

Đề 2:Cảm nghĩ về tình bạn.

Đề 3:Cảm nghĩ về sách vở mình học và đọc hàng ngày.

Đề 4:Cảm nghĩ về một món quà mà em đã nhận được thời thơ ấu.

Yêu cầu

- Ngôn ngữ: trong sáng, tránh dùng lời dung tục.
- Giọng điệu : nói rõ, to, đủ cả lớp nghe.
- Ngữ điệu: sinh động, diễn cảm.
- Tư thế, điệu bộ: Tự nhiên, nét mặt tươi tắn, mắt hướng về mọi người, nói mạch lạc, có đầu có đuôi.
- Nội dung: đúng chủ đề.

II. Luyện nói

Đề bài : Cảm nghĩ về thầy, cô giáo, những “người lái đò” đưa thế hệ trẻ “cập bến” tương lai.

Dàn bài :

A.Mở bài :

Giới thiệu thầy (cô giáo) mà em yêu mến.

B.Thân bài:

Nêu những tình cảm, kỷ niệm mà em đã có với thầy (cô).

+Tả, kể : ngoại hình, tính cách.

+Hình ảnh thầy (cô) giữa đàn em nhỏ.

+Giọng nói ấm áp, thân thương khi thầy cô giảng bài.

+Hình ảnh thầy(cô) vui mừng khi học sinh đạt được những thành tích cao.

+Thầy (cô) thất vọng khi có học sinh vi phạm.

+Thầy (cô) quan tâm lo lắng với những vui buồn của học sinh...

→ *Do đó hình ảnh thầy(cô) đã để lại trong em nhiều tình cảm và kỷ niệm tốt đẹp mà không bao giờ em có thể quên.*

C.Kết bài:

Khẳng định lại những tình cảm của em đối với thầy(cô) giáo. Đó chính là người lái đò đưa thế hệ trẻ cập bến tương lai.

B.CÁC YẾU TỐ TỰ SỰ, MIÊU TẢ TRONG VĂN BẢN BIỂU CẢM

I. Tự sự và miêu tả trong văn biểu cảm.

VD1/137

*Yếu tố tự sự và miêu tả trong "*Bài ca nhà tranh bị gió thu phá*."

- **Đoạn 1:**

+ Tự sự : 2 câu đầu.

+ Miêu tả : 3 câu sau.

- **Đoạn 2:**

+ Tự sự : 3 câu đầu.

+ Biểu cảm :2 câu sau.

- **Đoạn 3:**

+ Miêu tả: 6 câu đầu.

+ Biểu cảm 2 câu sau.

- **Đoạn 4:**

+ Biểu cảm .

- Yếu tố tự sự, miêu tả có tác dụng.

+ Gợi đối tượng biểu cảm.

+ Bộc lộ cảm xúc sâu sắc

VD2 : SGK/137,138

* **Đoạn trích *Tuổi thơ im lặng***

- Những ngón chân ... lấm tấm

→ miêu tả

-Đêm nào.... Bố tất bật đi ... đi xa lắm

→ tự sự

- Bố ơi! ... thành bệnh

→ biểu cảm

- Yếu tố miêu tả, tự sự có tác dụng:

+ Hình dung về bố và những vất vả.

+ Gửi gắm tình cảm thương bố, tạo đồng cảm.

-> Các yếu tố tự sự và miêu tả trong bài văn biểu cảm được sử dụng kết hợp ở mức độ khác nhau.

-> **Tự sự miêu tả để khơi gợi cảm xúc, do cảm xúc chi phối.**

Ghi nhớ : SGK/138

II. Luyện tập

Bài 1/138

* Kể lại theo 4 sự việc chính:

- Cảnh nhà tranh bị gió thu phá.

- Trẻ thôn Nam cướp tranh của tác giả.

- Nỗi khổ của nhà thơ trong đêm nhà tranh bị phá.
- Ước mơ cao cả của nhà thơ.

Bài 2/138,139

Dựa vào văn bản « kẹo mằm » để viết thành một bài văn kết hợp tự sự, miêu tả và biểu cảm.

- Tự sự: chuyện đổi tóc rồi lấy kẹo mằm ngày bé.
- Miêu tả: cảnh chải tóc của người mẹ ngày xưa, hình ảnh người mẹ.
- Biểu cảm: tình yêu thương và nỗi nhớ mẹ khôn xiết.

HS viết đoạn

Khuyến khích HS tự đọc:

**Văn bản: *BÀI CA NHÀ TRANH BỊ GIÓ THU PHÁ*
(Đỗ Phủ)**

HS tự đọc, tự tìm hiểu SGK 131-133

Tiết 39: Văn bản

CẢNH KHUYA – RẼM THÁNG GIÊNG

(Hồ Chí Minh)

Tích hợp GDQPAN(Học tập theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh)

I. Đọc, hiểu chú thích

Sgk /141,142

1. Tác giả

- Hồ Chí Minh (1890 - 1969).
- Anh hùng dân tộc, danh nhân văn hóa thế giới, nhà thơ lớn.

2. Tác phẩm

- Viết 1947, 1948 ở chiến khu Việt Bắc, trong những năm đầu của cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp.
- Thể thơ: Thất ngôn tứ tuyệt.

II. Đọc- tìm hiểu văn bản

A. CẢNH KHUYA

1. Hai câu đầu

Tiếng suối trong như tiếng hát xa

Trăng lồng cổ thụ bóng lồng hoa

- Nghệ thuật so sánh tài tình.
- Tiếng suối như tiếng hát ,gần gũi, ấm áp, giàu sức sống.
- Điệp từ : Lồng
- >Cảnh vật sống động, tầng lớp lung linh, quán quýt, có đường nét, hình khối đa dạng với 2 mảng màu sáng, tối.

=>Vẻ đẹp lung linh huyền ảo, vừa cổ kính vừa trang nghiêm.

2. Hai câu cuối

Cảnh khuya như vẽ người chưa ngủ

Chưa ngủ vì lo nỗi nước nhà.

- So sánh.
- Điệp từ : Chưa ngủ mở ra 2 phía của tâm trạng.
- > Rung động, say mê trước cảnh đẹp đêm trăng bằng cả tâm hồn đồng thời vẫn lo cho vận mệnh của đất nước, cho cách mạng.
- => **Sự thống nhất giữa nhà thơ và người chiến sĩ .**

B. RẼM THÁNG GIÊNG

1. Hai câu đầu

Phiên âm :

Kim dạ nguyên tiêu nguyệt chính viên
Xuân giang xuân thủy tiếp xuân thiên

Dịch thơ :

Rằm xuân lồng lộng trăng soi
Sông xuân nước lẫn màu trời thêm xuân

- Không gian cao rộng bát ngát, tràn đầy ánh sáng và sức sống của mùa xuân trong đêm rằm tháng giêng.
- Điệp từ: "xuân".
- > nhấn mạnh việc diễn tả vẻ đẹp và sức sống của mùa xuân đang tràn ngập cả đất trời.

=> **Cảm xúc nồng nàn, thiết tha trước vẻ đẹp thiên nhiên của Bác.**

2. Hai câu cuối

Phiên âm :

Yên ba thâm xứ đàm quân sự
Dạ bán quy lai nguyệt mãn thuyền

Dịch thơ :

Giữa dòng bàn bạc việc quân
Khuya về bát ngát trăng ngân đầy thuyền

- Vẻ đẹp của con người.
- + Bàn việc quân.
- + Trăng đầy thuyền...
- Từ ngữ, hình ảnh gợi cảm.
- > Hiện thực cuộc kháng chiến chống Pháp gian khổ.
- > Tâm hồn yêu trăng, yêu thiên nhiên, gắn với lòng yêu nước .

=> **Phong thái ung dung, lạc quan của Hồ Chủ Tịch.**

III. Tổng kết

Ghi nhớ (SGK/143)

IV. Luyện tập.

BT1.143: Học thuộc 2 bài thơ (bản dịch thơ)

BT2.143: Tìm đọc, chép lại một số bài thơ, câu thơ của Bác viết về trăng hoặc cảnh thiên nhiên.

Tiết 40: **RÈN KỸ NĂNG ĐỌC, HIỂU VĂN BẢN**

Đọc ngữ liệu sau và trả lời các câu hỏi bên dưới:

MẸ NHƯ TRỜI BIỂN BAO LA

Mẹ ơi đêm đã khuya rồi
Ở bên hiên vắng con ngồi đếm sao
Nỗi niềm gửi tới trời cao
Lệ cay khoé mắt lẫn vào bóng đêm
Hiu hiu gió lạnh bên thềm
Tâm tư trĩu nặng càng thêm vồ vạ
Cuộc đời bao nỗi **xót xa**
Phủ lên mái tóc mẹ già của con
Trách mình chữ hiếu chưa tròn
Tuổi già chân yếu mẹ còn truân chuyên
Hao gầy giấc ngủ chẳng yên
Biết bao lo lắng muộn phiền vì con
Mẹ ơi bể cạn non mòn
Trong tim con mãi vẫn còn khắc ghi
Dù đời ngang trái thị phi
Nhưng con có mẹ chuyện gì cũng qua.
(Hoài Thương)

Câu 1) Theo em, đoạn trích trên cho ta hiểu được điều gì?

Câu 2) Phương thức biểu đạt chính của bài? Những từ in đậm trong đoạn trích trên thuộc từ loại gì?

Câu 3) Đặt câu với một trong hai từ in đậm đó .

Câu 4) Từ hiểu biết của em về đoạn trích, hãy viết một đoạn văn khoảng 10 đến 12 dòng trình bày suy nghĩ của em về chữ hiếu của phận làm con. Trong đoạn có sử dụng ít nhất một quan hệ từ và một cặp từ trái nghĩa (gạch dưới quan hệ từ và cặp từ trái nghĩa).

HS thực hành: